

Scenario:
Det kritiska läget - El

Del av övningspaket för att stärka
energisektorerna förmåga inför kriser
och krig

Februari, 2025

Bakgrund

Övningsbestämmelser

Scenario: Det kritiska läget

Moment

Reflektion och utvärdering

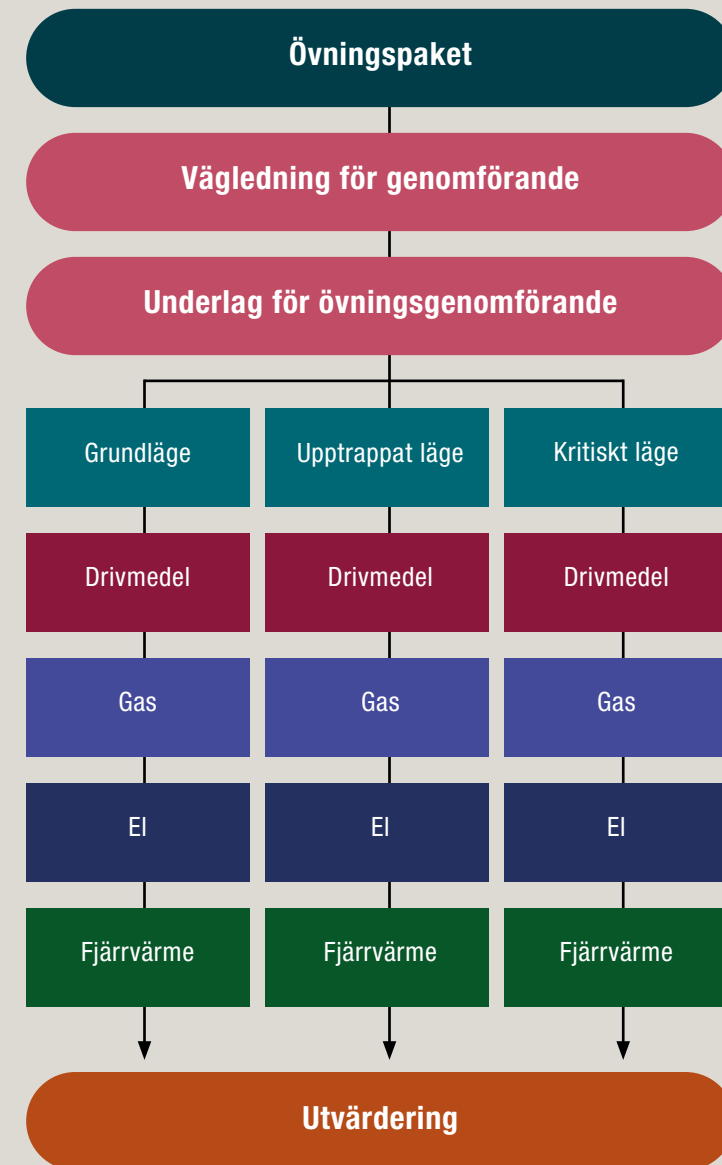
Varför övar vi?

Energiförsörjningen har en avgörande betydelse för samhällets funktionalitet och för att skydda liv, hälsa och samhällets motståndskraft vid olika typer av samhällskriser. Energiförsörjningen måste fungera både i vardagen, under fredstida samhällskriser och krig.

Alla energibolag har en viktig roll. Övning är ett effektivt sätt att stärka den mentala förberedelsen inför olika typer av störningar och underlätta identifiering av förebyggande åtgärder som gör det möjligt att upprätthålla verksamheten även under störda förhållanden.

I takt med den ökade digitaliseringen skapas nya sårbarheter och nya hot. Samtidigt medför klimatförändringarna att tidigare kända hot kan få mer omfattande konsekvenser och bli mer frekventa.

De senaste åren har även det säkerhetspolitiska läget försämrats i Sveriges närområde. Sammantaget innebär det att vikten av att stärka motståndskraften för olika typer av störningar i energiförsörjningen får ökad betydelse.

Syfte och mål med dagen

Varför övar vi?

Det här vill vi uppnå med dagens övning

Förmågor med särskilt fokus

Gemensamma övningsbestämmelser

Vilka förhållningsregler vill vi ha under övningen?

Exempelvis att alla får komma till tals och där scenariot har brister är vi kreativa och finner en väg framåt.

Informationssäkerhet

- Säkerställ att ni använder ändamålsenliga lokaler och hjälpmedel utifrån hur skyddsvärd information som ska avhandlas.
- Bevaka löpande under övningen om det finns risk för att skyddsvärd information röjs till obehörig och pausa i så fall den diskussionen.
- På Energimyndighetens, Säkerhetspolisens och Försvarshögskolans hemsidor finner du mer information om säkerhetsskydd och informationssäkerhet.

Innan vi samlar in, aggregerar, diskuterar eller dokumenterar underlag som rör känsliga delar av verksamheten - analysera behovet av skyddsåtgärder!

Detta har hänt tidigare och är grundläget för övningen.

Scenario A: **Grundläget**

Det är februari och mycket kalla vintertemperaturer i Europa. Den gångna hösten har varit mildare och det har förekommit flera kraftiga skyfall som lett till översvämningar.

Det råder invasionskrig i Europas närområde sedan två år tillbaka. Detta inkluderar bland annat fortsatta attacker mot civilsamhälle och energinfrastruktur.

Gasledningen av större vikt är tagen ur drift.

De växande spänningarna i mellanöstern har ökat risken för fullskaligt krig i regionen samt påverkade transportflöden.

Sveriges inträde i NATO medför anpassning och utveckling av Sveriges försvarsförmåga.

Andra länder samlar in information om kritisk energinfrastruktur i Sverige.

Försök till överbelastning och intrång i kritiska IT-system bland samhällsviktiga verksamheter, däribland energibolag, sker dagligen.

Sanktioner påverkar europeiska och svenska energimarknader, med ökad konkurrens om energiresurser och högre energipriser som följd.

Det är svårt att få tag på vissa komponenter till kritisk energinfrastruktur via ordinarie internationella försörjningskedjor.

Detta har hänt tidigare och är det upptrappade läget för övningen.

Scenario B: **Det upptrappade läget**

Utöver Scenario: Grundläget sker en eskalering vilket innebär:

Cyber- och desinformationsaktiviteter riktade mot civilsamhället ökar. Detta leder till återkommande störningar för samhällsviktiga verksamheter, däribland energibolag. Det är inte klarlagt vilka som ligger bakom dessa aktioner.

Ett par centrala tillverkare i Europa som levererar kritiska reservdelar till energiinfrastruktur till europeiska kunder drabbas relativt nära i tiden av flera bränder i produktions- och lageranläggningar. Vad som orsakat bränderna är osäkert. Detta medför en akut brist på kritiska reservdelar på EU-nivå.

Störningar i globala produktions- och leveranskedjor medför att tillgången på importerad gas och drivmedel är begränsad.

Bränslepriser i EU skjuter i höjden och inflationen ökar. Våldsamma protester utvecklar sig i flera europeiska länder.

Fundera på innan ni går vidare:

Vad innebär scenariot för oss på ett övergripande plan?

Scenario C: **Det kritiska läget**

Utöver vad som framkommer i Scenario: Grundläget och Scenario: Det upptrappade läget sker ytterligare eskalering vilket innebär:

Desinformationskampanjer, sabotage och cyberangrepp inriktade på att störa samhälls-viktiga verksamheter ökar ytterligare. Angreppen medför bland annat oregelbundna avbrott i logistikflöden, elektroniska kommunikationer och finansiella sektorn. Angreppen är av en omfattning, frekvens och allvarlighetsgrad som kräver stöd från en stat.

Sabotage på energiinfrastruktur medför minskad elproduktionskapacitet både i Sverige och i angränsande länder. Med anledning av detta sker planerad roterande bortkoppling av elkunder i delar av landet flera timmar i taget och över flera veckors tid. I samband med elavbrotten förekommer även störningar och avbrott i fjärrvärme- och fjärrkyleförsörjningen.

Trafiken genom Hormuzsundet har varit kraftigt påverkad i 30 dagar. Under denna period har flera säkerhetsincidenter i sundet och angränsade vatten inträffat. Dessa rör bland annat demonstrationer av vapensystem, beslagtagande av tankfartyg och oroligheter i närområdet. Detta leder till att all trafik genom Hormuzsundet stoppas omedelbart och på obestämd tid.

Störningar i globala produktions- och leveranskedjor medför att tillgången på importerad gas och drivmedel är kraftigt begränsad.

Försämrat säkerhetspolitiskt läge påverkar globala transportleder ytterligare. Detta medför en dubbelt så lång leveranstid på reservdelar.

Kraftigt ökade energipriser och levnadskostnader har lett till stor social oro inom EU. I land X stöms parlamentet och ockuperas av beväpnade demonstranter.

Moment 1:

Drönare över energi- infrastruktur

De senaste veckorna har medarbetare observerat drönare av olika storlekar som flugit över våra anläggningar. Polis har tillkallats men ännu finns ingen information om vem som gjort detta eller varför. Ett motiv skulle kunna vara insamling av känslig information om våra anläggningar.

Exempel på diskussionsfrågor:

Finns detta hot med i våra beredskapsplaner?

Kan känslig information om vår verksamhet röjas om detta inträffar?

Vad vet vi om situationen? Vad tror vi om händelseutvecklingen?

Vilka andra aktörer behöver vi samverka med och hur sker den samverkan?

Vilka åtgärder vidtar vi?

Vilka förebyggande åtgärder kan vi vidta för att minska risken för den här typen av hot?

Moment 2: **Organiserat intrång**

En fredag eftermiddag samlas ett 50-tal aktivister utanför er mest verksamhetskritiska anläggning. Polisen har informerats om händelsen och är på väg till platsen. Innan polisen hinner anlända så lyckas ett 10-tal aktivister ta sig in på anläggningen med hjälp av passerkort/nycklar och förstöra viktig IT- och kommunikationsutrustning.

Exempel på diskussionsfrågor:

Hur väl förberedda är vi för att hantera situationen?

Har vi behov av olika behörighetsbegränsningar i våra lokaler?

Vilka åtgärder vidtar vi?

Vilken utrustning är prioriterad att skydda?

Har vi alternativa kanaler för att kommunicera internt och externt?

Vilka förebyggande åtgärder kan vi vidta för att minska risken för den här typen av hot?

Moment 3: **Störningar i kommunikationssystem**

Parallella cyberangrepp drabbar betydelsefulla leverantörer av elektroniska kommunikationssystem och globala satellitsystem. Detta medför bland annat störningar i handeln av el samt de ordinarie system som används för spårbar tid. Det finns ingen prognos för när systemen kan användas igen, men störningarna antas bli långvariga.

Exempel på diskussionsfrågor:

Hur väl förberedda är vi för att hantera situationen?

Vilka konsekvenser får detta för vår verksamhet?

Har vi alternativ till våra ordinarie system? Hur länge kan vi använda dessa?

Vilka andra aktörer behöver vi samverka med och hur sker den samverkan?

Vilka förebyggande åtgärder kan vi vidta för att minska risken för den här typen av hot?

Moment 4: **Risk för dröñarattack**

Drönare som tidigare observerats flygandes över energi-infrastruktur är nu lastade med sprängmedel. En del av energi-infrastrukturen antas utsättas för en koordinerad attack vilket kan medföra stora skador på elnätinfrastruktur. Ytterligare angrepp kan inte uteslutas.

Exempel på diskussionsfrågor:

Vad är vårt ansvar och roll kopplat till händelsen?

Vilken information och stöd kan vi förvänta oss från myndigheter?

Har vi identifierat viktiga processer i verksamheten som är prioriterade att fortsätta bedrivas?

Har vi reservrutiner för att kunna fortsätta bedriva vår verksamhet?

Hur snabbt kan vi mobilisera resurser för att hantera detta hot?

Vilka förebyggande åtgärder kan vi vidta för att minska risken för den här typen av hot?

Moment 5: **Risk för akut eleffektbrist**

På grund av tekniska problem behöver flera kärnreaktorer i Sverige snabbstoppas. Samtidigt väntas ännu kallare vinter-temperaturer under kommande vecka. Media börjar prata om en ökad risk för akut effektbrist och ställer allt fler frågor om vad det skulle innebära. Hur länge reaktorerna kommer att vara otillgängliga för elproduktion är inledningsvis mycket osäkert.

Exempel på diskussionsfrågor:

Vad är vårt ansvar och roll kopplat till händelsen?

Vilken information har vi behov av och vem har den?

Hur snabbt kan vi mobilisera resurser för att hantera en manuell förbrukningsfrånkoppling?

Vilka åtgärder vidtar vi?

Vad kommunicerar vi internt och externt?

Vilka förebyggande åtgärder kan vi vidta för att minska risken för den här typen av hot?

Moment 6: **Brist på energigas**

På grund av omvärldsläge har all import av gas till Europa reducerats med 50%.

Exempel på diskussionsfrågor:

Vad är vårt ansvar och roll kopplat till händelsen?

Vilken information har vi behov av och vem har den?

Hur påverkar händelsen våra leveranser?

Vilka konsekvenser får detta för elleveranser till kund?

Vilka åtgärder vidtar vi?

Vad kommunicerar vi internt och externt?

Vilka förebyggande åtgärder kan vi vidta för att minska påverkan på vår verksamhet på kort och lång sikt?

Moment 7: **Avbrott i oljeleveranser**

På grund av omvärldsläget beräknas importförmågan av olja begränsas med 50% under flera månader. I nuläget osäkert hur länge.

Exempel på diskussionsfrågor:

Vad är vårt ansvar och roll kopplat till händelsen?

Vilken information har vi i behov av och vem har den?

Vilka konsekvenser får detta för vår försörjningskedja av leveranser till kunder?

Vilka myndigheter kontaktar vi i den här situationen?

Hur skiljer sig vår hantering åt om det skulle vara resultatet av en olycka eller en medveten handling?

Vilka förebyggande åtgärder kan vi vidta för att minska risken för den här typen av hot?

Reflektion och utvärdering

Tips!

Se och inspireras av det framtagna underlaget för utvärderingen.

Hur känns det nu?

Vilka är våra styrkor?

Vilka är våra förbättringsområden?

Vad tar vi med oss i vår organisation framåt?

Ser vi behov av några åtgärder som kräver en sektorsgemensam hantering/strategi och bör lyftas till Energimyndigheten?

